Original Article

پژوهش در پزشکی (مجله پژوهشی دانشکده پزشکی) دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی ـ درمانی شهید بهشتی سال ۲۴، شماره ۱، صفحات ۲۰–۷ (بهار ۱۳۷۹)

بررسی تغییرات غلظت لیپید و کلسترول لیپوپروتئینها در بیماران مبتلا به لوسمی لنفوبلاستیک حاد

حمید سماک * دکتر عباس حاجی فتحعلی ***، سید علیرضا مصباح نمین ***

* گروه هماتولوژی و بانک خون، دانشگاه تربیت مدرس

** بخش هماتولوژی، مرکز پزشکی آموزشی درمانی شهداءِ تجریش

*** گروه بیوشیمی دانشگاه تربیت مدرس

خلاصه

اهمیت تغییرات غلظت لیپید و کلسترول لیپوپروتئینها در بسیاری از اختلالات از جمله قلبی ـعروقی و متابولیکی شناخته شده است. مقاله حاضر با مطالعه روی بیماران مبتلا به لوسمی لنفوبلاستیک حاد (ALL) به بررسی تغییرات مقادیر هر یک از این مواد و تعیین الگوی معینی از نحوه این تغییرات میپردازد. برای این منظور، غلظت هر یک از فاکتورهای لیپید و کلسترول لیپوپروتئینها در ۴۲ بیمار مبتلا به ALL در دو گروه بزرگسالان (بالاتر از ۱۵ سال) و کودکان (زیر ۱۵ سال) و در دو مرحله قبل از درمان و ربعد از اتمام مرحله اول شیمی درمانی و با دو روش رسوب دهی و الکتروفورز استات سلولز مورد بررسی قرار گرفت. درمان و بعد از اتمام مرحله اول شیمی درمانی و با دو روش رسوب دهی و الکتروفورز استات سلولز مورد بررسی قرار گرفت. کالیچ بدست آمده با هر دو روش نشان داد که غلظت Tb و ۲۰/۲ به الکره mg/d کامل کاهش معنیدار داشت (از ۳۲/۳ به الکره مینیدار (به ترتیب از ۱۲۲/۷ به ۱۴۲/۷ به ۱۲۲/۷ و از ۲۸/۷ به الکرا که بهبودی کامل یافته بودند غلظت ۲۰ الکر و غلظت Chl افزایش معنیدار نشان داد درمان کاهش معنیدار (به ترتیب از ۱۴۲/۷ به ۱۲۲/۱ به ۱۲۱/۷ و از ۲۸/۲ به الکرا تغییر نکرد. در ضمن در بیمارانی که بهبودی کامل نیافته بودند تفاوت معنیدار در هیچ یک از فاکتورهای فوق بین دو مرحله قبل و بعد از درمان مشاهده نشد.

از آنجا که HDL-C بر خلاف TG و VLDL-C کمتر تحت تأثیر رژیم غذایی یا سایر عوامل از جمله استرس قرار می گیرد، تعیین سریالی غلظت آن در بیماران مبتلا به ALL می تواند وسیله ارزشمندی جهت ارزیابی روند بیماری باشد و به عنوان یک علامت از شیمی درمانی مؤثر مورد توجه قرار گیرد.

وازگان كليدى: لوسمى لنفوبلاستيك حاد، ليپيد و كلسترول ليپوپروتئينها، بهبودى كامل

معدمه

به علت افزایش تکثیر سلولهای لوسمیک نیاز آنها به کلسترول افزایش می یابد(۱). به همین دلیل بررسی تغییرات غلظت لیپید و کلسترول لیپوپروتئینها در انواع لوسمی ها از دیر باز مورد توجه محققین بوده است. از طرفی بدلیل نقش مهمی که کلسترول و لیپیدها در علتیابی اختلالات قلبی عروقی، متابولیکی و سایر اختلالات دارد، مطالعات زیادی روی احتمال اینکه تغییرات ایجاد شده در میزان غلظت هر یک از فاکتورهای

لیپیدی و لیپوپروتئینی در علتیابی و یا تشخیص لوسمی ها نیز می تواند مؤثر باشد، متمرکز شد(۵و۴و۳و۲). در واقع کلیه مطالعات انجام شده در مورد ارتباط بین میزان کلسترول خون و لوسمی ناشی از اهمیت کلسترول در علتیابی بیماریهای قلبی ـ عروقی است. از آنجائیکه مطالعات در طیف گستردهای از نظر موقعیت جغرافیایی و نژادی صورت گرفته و بدلیل اینکه غلظت هر یک از این عوامل تحت تأثیر عوامل مختلف نظیر عوامل فیزیولوژیک، ژنتیک، محیط اجتماعی، ورزش، و نوع رژیم

غذایی قرار دارد، نتایج متفاوتی ارائه شده که ارزش بالینی هـر یک از این عـوامـل هـمچنان ناشناخته بـاقی مـانده است(۹و۸و۷و۹و۱). در بـرخی از مطالعات یک ارتباط معکوس بین میزان ابتلا به سرطان و کاهش کلسترول خون را مطرح کردهاند(۹و۸و۱). در حالیکه در برخی مطالعات دیگر چنین رابطهای یافت نشده است(۷و۹). از طرفی هر یک از مـطالعات صورت گرفته دلیل مستندی را ارائه نمی دهند و رابطهٔ بین کاهش یـا افـزایش میزان کلسترول خون و سرطان را ثابت نمی کنند. بدلیل اینکه در کشور ما نیز تاکنون الگوی معینی از نحوهٔ این تغییرات در لوسمیها مشخص نشده، انگیزهٔ انجام این پژوهش را فراهم شد.

مواد و روشها گروه تجربی

همهٔ نمونههای مورد آزمایش از بیمارانی که برای اولین بار دچار لوسمی لنفوبلاستیک حاد شده و قبلاً تحت شیمی درمانی قرار نگرفته بودند، در دو گروه سنی بزرگسالان (بالاتر از ۱۵ سال) و کودکان (زیىر ۱۵ سال) و از هىر دو جنس انتخاب شدند. نمونههای مورد آزمایش از بیمار ستان شهدای تجریش، آیت الله مدرس و حضرت على اصغر (ع) تهيه شد. ابتدا پونكسيون مغز استخوان صورت گرفت، سپس a ml خون وریدی حاوی EDTA جهت رنگ آمیزیهای شیمیایی و ایمونوفنوتیپ و همزمان با آن نمونههای لخته جهت سنجش میزان کلسترول تام (TC)، ترى گليسريد (TG)، ليپوپروتئين با دانسيتهٔ زياد (HDL-C)، ليبوپروتئين با دانسيتهٔ كم (LDL-C) و ليپوپروتئين با دانسيتهٔ خيلي كم (VLDL-C) مورد استفاده قرار گرفت. نمونه گیری طی ۵ ـ ۳ هفته و در دو مرحله انجام شد: ۱ قبل از شروع شیمی درمانی ۲ بعد از اتمام مرحلهٔ اول شیمی درمانی (Induction therapy). تعداد ۴۲ بیمار واجد شرایط شناخته شدند که در محدودهٔ سنی ۲ تا ۲۴ سالگی قرار داشتند.

گروه شاهد

افراد سالمی که فاقد هر نوع بیماری از جمله اختلالات قلبی ـ عروقی، تیروئیدی، دیابت و اعتیاد به مواد مخدر و

سیگار بودند، به تعداد ۳۰ نفر، مطابق سن، جنس و وزن بیماران مورد مطالعه انتخاب شدند و در شرایط استاندارد (بویژه ناشتا بودن) از آنها خونگیری به عمل آمد.

اندازهگیری فاکتورهای پژوهش

میزان غلظت کلسترول تام (TC) و تری گلیسرید (TG) بر اساس روش آنزیمی (۱۰) و توسط دستگاه اتوتکنیوم RA اساس روش آنزیمی شد(۱۱و ۱۰). ابتدا میزان غلظت کلسترول HDL توسط معرف رسوب دهنده سولفات دکستران و MnCl₂ اندازه گیری (۱۰) سپس با استفاده از فرمول «فریدوالد» میزان غلظت LDL-C و LDL-C

$$VLDL-C = \frac{TG}{5}$$
 ,
$$LDL-C = TC-[HDL-C-(0.45\times TG)]$$

همزمان با آن با استفاده از دستگاه الکتروفورز هلنا و رنگ آمیزی Fat Red کلیهٔ فاکتورهای پژوهش را روی نمونههای تازه بیماران در هر دو مرحلهٔ قبل و بعد از درمان مورد بررسی قرار دادیم. سپس توسط اسکنر هلنا میزان درصد باندهای لیپوپروتئینی حاصل از الکتروفورز تعیین گردید.

روشهای آماری

نتایج بدست آمده از آزمایشها توسط نرمافزار SPSS (version 6.0) تجزیه و تحلیل شد. در این تجزیه و تحلیلها از آزمونهای آماری paired t - test استفاده گردید. در ضمن این آزمونها در سطح معنی دار ۹۵٪ انجام شد.

نتايج

همانطور که در نمودار ۱ و جدول ۱ دیده می شود، مقایسهٔ غلظت TC و LDL-C بین دو گروه تجربی و شاهد (مرحلهٔ قبل از درمان) هیچگونه تفاوت معنی دار نداشت. میزان غلظت C-HDL بین دو گروه تجربی و شاهد بطور معنی دار کاهش نشان داد (P< 0.0001). همچنین میزان غلظت TG کاهش در بیماران مذکور نسبت به گروه شاهد افزایش معنی داری داشت (P< 0.05).

				ه بهبودي	بیمارانی ک	ه بهبودی	بیمارانی ک
فاكتور	شاهد	كل بيماران		كامل يافته بودند		كامل نيافته بودند	
	(n=30)	(n=42)		(n=34)		(n=8)	
		بعداز درمان	قبل از درمان	بعداز درمان	قبل از درمان	بعداز درمان	قبل ازدرمان
TC	140/5 ±1./4	170/F±Y/9	177/1±1/5	\\\\±\\\\	177±1./1	98/8±4	1.1/E±17/9
TG	11Y/Y±A/A	145/4 ± 8/Y	184/4±4/5	171±7/8	184/9±4/4	181/0±19/F	171/9±10/9
LDL-C	λ·/λ±Y/λ	Y#/#±۶	YY/\$±Y/Y	Y4/Y±Y	۵/۸±۴/۶۲	3/3±7/k3	08/1±4/Y
VLDL-C	77/0±1/X	3//±04	71/0±1/0	0/1±1/37	YA/\$±1/Y	Y人/で土で/Y	YY/X±٣/1
HDL-C	77/7±1/8	YY/£±1/٣	71/0±1/1	Y9/X±1/٣	۲۲±۱/۳	\γ/\±\/δ	19/0±7/8

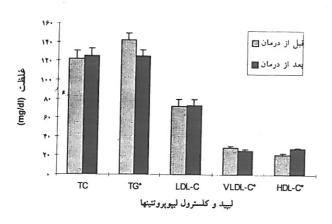
جدول ۱_میانگین (mg/dl)(± خطای استاندارد) لیپید و کلسترول لیپوپروتئینها در گروههای شاهد و تجربی

میزان غلظت TC و LDL-C در گروه تجربی بین دو مرحله قبل و بعد از درمان تفاوت معنی داری نداشت ولی میزان غلظت کلطت VLDL-C بطور معنی داری کاهش و میزان غلظت HDL-C افرایش نشان داد (P < 0.0001). (نمودار ۲، جدول ۱)

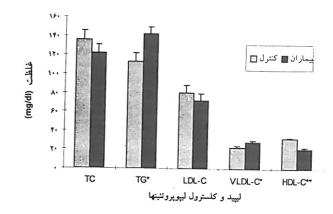
میزان غلظت TC و LDL-C در بیمارانی که پس از اتمام مرحلهٔ اول شیمی درمانی بهبودی کامل یافته بودند، بین دو مرحلهٔ قبل و بعد از درمان تفاوت معنی داری نداشت در

حالیکه بعد از درمان میزان غلظت VLDL-C و TG کاهش مسعنی دار و HDL-C افرایش مسعنی دار نشان داد (۱۹۷-۷۵). (نمو دار ۳، جدول ۱)

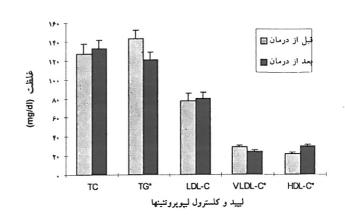
در بیمارانی که پس از اتمام مرحلهٔ اول شیمی درمانی بهبودی کامل نیافته بودند، مقایسهٔ غلظت فاکتورهای لیپیدی و لیپوپروتئینی بین دو مرحلهٔ قبل و بعد از درمان نشان داد که در هیچکدام از فاکتورهای پژوهش اختلاف معنی داری وجود ندارد. (نمودار ۴، جدول ۱)

نمودار ۲- غلظت لیپید و کلسترول لیپوپروتئینها در گروه تجربی (n=۴۲)(مراحل قبل از درمان و بعد از درمان). * تفاوت معنی دار: P< 0.0001

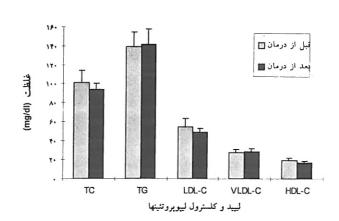

* تفاوت معنی دار: P< 0.05 ** ** تفاوت معنی دار: P< 0.0001

نمودار ۳- غلظت لیپید و کلسترول لیپوپروتئینها در بیمارانی که بهبودی کامل یافته بودند (۳۴ = n)(مراحل قبل از درمان و بعد از درمان).

تفاوت معنى دار: P< 0.0001

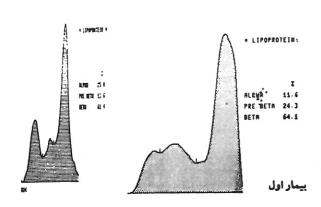

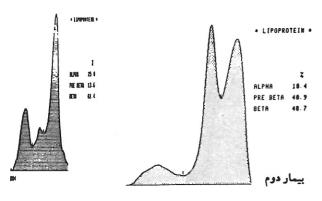
نمودار * – غلظت لیپید و کلسترول لیپوپروتئینها در بیمارانی که بهبودی کامل نیافته بودند (n=n)(مراحل قبل از درمان و بعد از درمان).

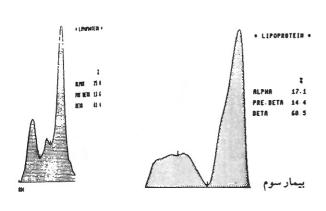
* تفاوت معنى دار مشاهده نشد.

نتايج الكتروفورز

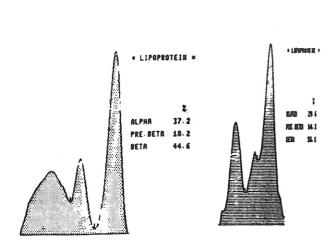
الکتروفورز استات سلولز لیپوپروتئینها بر روی نمونههای تازهٔ بیماران مبتلا به ALL (در هر دو مرحلهٔ قبل و بعد از درمان) همراه با یک نمونهٔ کنترل صورت گرفت که در اینجا نمونههای مربوط به ۲ تا ۳ بیمار به عنوان الگو آورده شده است. (شکلها و منحنیهای ۱ و ۲)

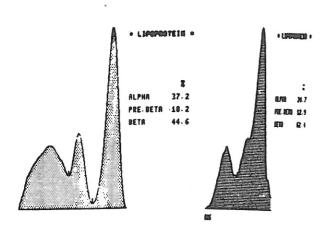

شکل ۱ الکتروفورز سرم بیماران مبتلا به ALL (قبل از درمان) (ترتیب باندها از چپ به راست: بیمار اول، دوم و سوم و دو باند دیگر مربوط به کنترل می باشد).

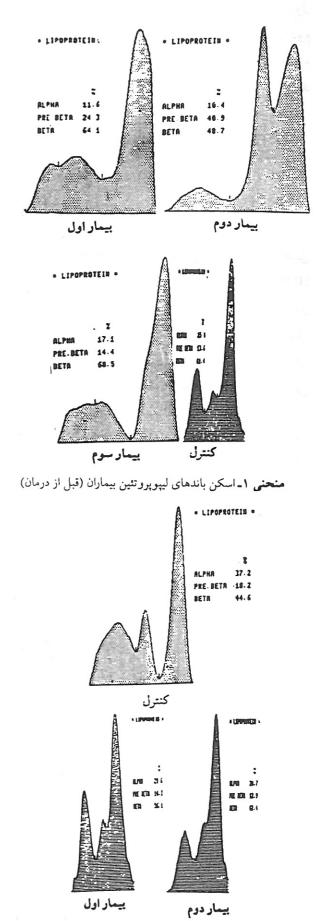
بيمار اول

بيمار دوم

شکل ۲_الکتروفورز سرم بیماران مبتلا به ALL (بعد از درمان) (ترتیب باندها از چپ به راست: بیمار اول، دوم و دو باند دیگر مربوط به کنترل می باشد)

با توجه به مقادیر درصدهای موجود در اسکن الکتروفورز، و میزان کلسترول تام، مقادیر کلسترول لیپوپروتئینهای VLDL-C، HDL-C و C-LDL در گروه تجربی (قبل از درمان) محاسبه گردید که به قرار صفحه بعد می باشد:

منحنى ٢ ـ اسكن باندهاى ليبوپروتئين بيماران (بعد از درمان)

:بيمار اول	$HDL-C = \frac{4}{9} mg/dl$	VLDL-C = % / 9 mg/dl	LDL-C = $\wedge \cdot / \vee mg/d1$
:بيمار دوم	$HDL-C = 19/\gamma mg/d1$	$VLDL-C = \forall V/\Lambda mg/dl$	LDL-C = $\Lambda 4 / 1 \text{ mg/dl}$
:بيمار سوم	HDL-C = Y / Y mg/dI	VLDL-C = VV/V mg/dl	LDL-C = $\Lambda Y = M / M $ mg/dl
:شاهد	$HDL-C = f \Delta/\Delta mg/dl$	$VLDL-C = YY/\Lambda mg/dl$	LDL-C = 1 / v mg/dl
		ه بیماران (بعد از درمان):	مقادير كلسترول ليپوپروتئينها در گرو
بيمار اول:	$HDL-C = f \wedge / \wedge mg/dl$	VLDL-C = $\Upsilon \Upsilon / \mathcal{P} \text{ mg/dl}$	LDL-C = $4 \frac{\gamma}{\rho} \text{ mg/dl}$
بيمار دوم	$HDL-C = \Delta \Lambda / \cdot mg/dl$	$VLDL-C = \Upsilon \cdot / \Upsilon mg/dl$	LDL-C = $149/9$ mg/dl
:شاهد	HDL-C = 9 V/V mg/dl	$VLDL-C = \Upsilon\Upsilon / mg/dl$	$LDL-C = \Lambda 1/\Upsilon mg/d1$

ىحث

نتایج بدست آمده نشان می دهد که بیماران مبتلا به ALL که قبلاً تحت شیمی درمانی قرار نگرفته اند و برای اولین بار لوسمی آنها تشخیص داده شده، دچار یکسری تغییرات در غلظت فاکتورهای لیبیدی و لیپوپروتئینی سرم می گردند. از جمله در ابتدای بیماری، میزان غلظت تری گلیسرید و مقابل در مقایسه با گروه شاهد افزایش و در مقابل میزان C-HDL در مقایسه با گروه شاهد کاهش نشان می دهد. نتایج این پژوهش با مطالعات انجام شده توسط می دهد. نتایج این پژوهش با مطالعات انجام شده توسط می کند (۷و۲و۱).

استاریک وجود دارد و از آنجائیکه طول زنجیرهٔ اسید استثاریک وجود دارد و از آنجائیکه طول زنجیرهٔ اسید استثاریک وجود دارد و از آنجائیکه طول زنجیرهٔ اسید چرب و میزان اسیدهای چرب اشباع نشده در تری گلیسرید بر روی فعالیت LPL اثر میگذارد، چنین نتیجه گیری شد که ترکیب غیرطبیعی تری گلیسرید، سوبسترای ضعیفی برای این آنزیم بوده، لذا تجزیهٔ آن به آهستگی صورت میگیرد. بدین سبب در این بیماران هیپر تری گلیسریدمی دیده میشود.

پورتا و همکارانش(۷) مکانیسم کاهش HDL-C را به انتقال معکوس و غیر مؤثر کلسترول در غشای سلولها نسبت می دهند و مطرح کرده اند که به دلیل وجود ارتباط متابولیکی بین غلظت لیپوپروتئینهای غنی از تری گلیسرید و HDL، تغییرات C بلکل صورت گیرد.

اما نتایج بدست آمده در ۳۴ مورد از ۴۲ بیمار مورد مطالعه که پس از اتمام مرحلهٔ اول شیمی درمانی

(اطبق المحریف لوسمیها) (۱۳) بهبودی کامل یافته بودند (طبق تعریف لوسمیها) (۱۳) نشان می دهد که میزان C-HDL-C آنها نسبت به قبل از درمان افزایش معنی داری داشت. در مقابل میزان تری گلیسرید و C-VLDL نسبت به میزان قبل از درمان کاهش معنی داری نشان داد. در حالیکه در بیمارانی که پس از اتمام مرحلهٔ اول شیمی درمانی بیمارانی که پس از اتمام مرحلهٔ اول شیمی درمانی (Induction thrapy) بهبودی کامل نیافته بودند (۸ بیمار) در هیچ یک از فاکتورهای پژوهش اختلاف معنی داری مشاهده نگردید. این نتایج با مطالعات Sandra و Blackett و تعبیرات حاصله در میزان لیپیدها و لیپوپروتئینها در ارتباط با وضعیت بیماری (از جمله درگیری کبد، طحال، ارتباط با وضعیت بیماری (از جمله درگیری کبد، طحال، میزان هماتوکریت و غیره) بوده است.

طبق نتایج بدست آمده در این تحقیق و با توجه به اهمیت بیشتر VLDL-C نسبت به TG و VLDL-C می توان عنوان کرد که تعیین سریالی میزان غلظت HDL-C می تواند نقش مهمی در ارزیابی بیماران مبتلا به ALL می تواند نقش مهمی در ارزیابی فعالیت بیماری داشته و افزایش آن نشان دهندهٔ بهبودی بیماری باشد، در حالیکه در بیمارانی که پس از اتمام مرحلهٔ اول شیمی درمانی بهبودی کامل نیافته اند چنین تغییری مشاهده نمی گردد. نتایج حاصل از الکتروفورز بر روی این بیماران نیز تأیید دیگری بر نتایج فوق است.

بدلیل اینکه طی مدت انجام این تحقیق هیچ یک از بیماران دچار عود لوسمی نشدند، لذا درک اهمیت افزایش HDL-C در پیشگیری از لوسمی مستلزم مطالعات بعدی روی بیمارانی است که دچار عود لوسمی خواهند شد.

RETERENCES

- 1. Sandra D, et al. Cilnical remission is associated with restoration of normal high density lipoprotein cholesterol levels in children with malignancies. Clini Science. 1995; 89: 505 10.
- 2. blackett PR, et al. Hyperlipidemia in acute lymphoblastic leukemia. Ann. Clin. Lab. Sci. 1984; 14 (2): 123 129.
- 3. Frarrot MC, et al. Study of boold lipids in 30 children with a malignant hematological disease or carcinoma. Bio and phar. 1983; 37: 55 59.
- 4. Franco M, et al. Cholesterol; lipoprotein and phospholipid levels in acute lymphoblastic leukemia. A. M. J. Hematol. 1991; 50: 63.
- 5. Garcia P, et al. An apparent inverse relationship between serum cholesterol and cancer mortality in puerto Rico. A. M. J. Epidemion., 1981; 114: 29 40.
- 6. Pandolifino J, et al. Hypocholesteromia in hairy cell leukemia: a marker for proliferative activity. American Journal of Hematology. 1997; 55: 129 133.
- 7. Porta C. Hypocholesteromia and acute myeloid leukemia (AML). Hematol. 1991; 76: 384 352.
- 8. Spigel RJ, et al. Plasma lipoprotein alterations in leukemia and lymphoma. A. M. J. Med. 1982; 72: 775 81.
- 9. Steinherz PG. Transient severe hyperlipidemia in patient with acute lymphoblastic leukemia treated with prednisone and asparaginase. Cancer. 1994; 74: 32 34.
- Talameh Y, Weir R, Naito H. Measurement of total HDL₂ in human serum. Clin Chem Acta. 1986; 158:
 33.
- 11. Tietz NW. Text book of clinical chemistry; Edited by Burtis CA, and Ashwood ER. 3rd ed. 1999; pp: 438 9.
- 12. Friedwald WT, Lery RI, Frederckso DS. Estimation of concentration of low density lipoprotein cholesterol in plasma, without use of the preparative ultracentrifuge. clin chem. 1972; 18: 499 502.
- 13. William j. Hematology. London, Mc GRAW Hill; 1995: 1004 13.

Study of dyslexia incidence in Urmia elementary schools

Pashapour, N. Department of Peadiatrics, Urmia medical school Yavarian,R. Department of Psychology, Urmia medical school

Abstract:

Dyslexia is a treatable disorder that attaches great importance if confused with studying unsuccess due to stupidity. To determine the prevalence of dyslexia and also all possible errors as well as establishing the relation between the disorder and sex of affected person and the level of their parents' education, a prospective study has been carried out among the third grade students of Urmia elementary schools, in winter 1996. 2067 males and females school children were selected and surveyed. All of them have been selected by cluster random sampling and comparison has been achieved between affected ones and their classmates. Dyslexia prevalence was 3.2%, where female to male ratio was 6 to 13. A comparison between the affected and normal ones has revealed no difference according to the type of the error, but the higher rate of errors was seen in the affected group. A significant correlation was seen between dyslexia and the illiteracy of parents, especially mothers(p<0.01). Regarding its importance, investigating dyslexia is highly recommended in all elementary schools.

Surveying the variations of lipid and lipoprotein-cholesterol in acute lymphoblastic leukemia

Samak, H. Department of hematology, Tarbiat-e-Modarress University Hajphathali, A. Department of hematology, Shohada Hospital Mesbah Namin, A. Department of Biochemistry, Tarbiat-e-Modarress

Abstract:

The importance of variations in lipid and lipoprotein-cholesterol level has been determined in many disorders including cardiovascular and metabolic ones. The following study has been achieved with the aim of determining the level of these factors and their standard variation criteria in patients with acute lymphoblastic leukemia (ALL). To meet this demand, serum lipid and lipoprotein-cholesterol were assessed in 42 patients with ALL, divided in two groups of children (under 15 years) and adults (over 15 years), in a two phase study: 1- before therapy, 2- after the first course of chemotherapy. Precipitation method and applying the acetate cellulose electrophoresis were our methods of choice. Results have shown a significant increase in TG and VLDL-C level in patients (before therapy) in comparison with the control group (112.7 to 142.2 mg/dl and 22.5 to 28.5 mg/dl, respectively), in the meantime, a significant decrease has been noted in HDL-C level (32.3 to 21.5 mg/dl). In patients with complete remission, the results have revealed significantly decrease in TG and VLDL-C levels after inducing chemotherapy (142.9 to 121mg/dl and 28.6 to 24.2 mg/dl), whereas significantly increase was determined in HDL-C level (22.0 to 29.8